

شکست طرح خودکفایی برنج محتمل بود آزموده را آزمودن خطاست

چه خوب است وزارت جهاد کشاورزی کارگروهی را با استفاده از تشکلهای تولیدکنندگان و کارشناسان بخش و وزارتخانه برای بررسی این طرح مامور نماید تا در سال جاری شاهد تکرار خطایی به دنبال آزمون گران سالهای گذشته نباشیم

افزایش ضریب مکانیزاسیون و غیره در نظر گرفته شده بود.

وی همچنین وقوع خشکسالی را در ۶۰ سال گذشته بیسابقه توصیف کرد و گفت: ایران جزو کشورهایی است که تکنولوژی تولید بذر هیبرید را در اختیار دارد. از سوی دیگر گسترش کشت به صورت خشکه کاری برای مقابله با کمبود آب در سطح کشور در دست اقدام است که می تواند به بهبود وضعیت تولید این محصول کمک کند. همچنین تغییر نشاکاری از حالت سنتی به مکانیزه، عامل موثری در کاهش هزینهها است و در کل، سیستم مکانیزه باعث صرفه جویی ۵۳ درصدی در هزینهها می شود.

مدیر کل دفتر برنج و حبوبات وزارت جهاد کشاورزی میزان واردات برنج مورد نیاز کشور را ۵۰۰ تا ۵۵۰ هزار تن اعلام کرد و افزود: واردات برنج و عرضه آن به بازار مصرف تابع فصل کشت است. در ماههای حساس تیر، مرداد، شهریور، مهر و آبان به دلیل برداشت برنج، توزیع دولتی برنج نخواهیم داشت. در ماههای خرداد تا آذر، ۳۰ درصد برنج در قالب کالا برگ توزیع می شود و ۷۰ درصد باقی مانده برنج وارداتی در ماههای دی، بهمن، اسفند، فروردین و اردیبهشت توزیع می شود. این شرایط با هماهنگی وزارت جهاد کشاورزی به خوبی توسط وزارت بازرگانی رعایت می شود.

اما به نظر می رسد که در عدم تحقق خودکفایی، تنها خشکسالی و عواملی از این دست دخیل نبوده اند. چه خوب است وزارت جهاد کشاورزی بار دیگر نگاهی به این دلایل بیندازد و حتی کارگروهی را با استفاده از تشکلهای تولیدکنندگان و کارشناسان بخش و وزارتخانه و مسوولان وزارت جهاد کشاورزی برای بررسی این طرح مامور نماید تا در سال جاری شاهد تکرار خطایی به دنبال آزمون گران سالهای گذشته نباشیم.

ناصری کمبود بودجه را یکی از عوامل عدم تحقق وعده خودکفایی برنج عنوان می کند و در این باره به موج می گوید که با در نظر گرفتن مبالغ تخصیصی، در این خصوص بسیار موفق هم عمل شده است.

ناصری می افزاید: در دو دهه گذشته متوسط سرانه مصرف برنج در جهان ۲/۳ درصد رشد داشته در حالیکه میزان رشد در ایران ۲۰/۴ درصد بوده است که باید کاهش یابد.

وی همچنین با اشاره به انحصار تولید برنج در دو استان کشور می گوید: ۸۰ درصد تولید برنج کشور به دو استان شمالی گیلان و مازندران وابسته است. اگر چه تولید برنج در ۱۹ استان کشور انجام می شود، اما به مصرف داخلی خود استان رسیده و ادامه ی این روند با توجه به پتانسیل های محدود در تولید برنج بسیار خطرناک است. ناصر ناصحی با این حال دستیابی به خودکفایی برنج را امری امکان پذیر دانست و گفت: در طرح تدوین شده پایداری در تولید با کاهش هزینه، ایجاد توجیه اقتصادی برای زراعت برنج، کاهش سختی و ارتقای بهرهوری،

در حالی که مطابق برنامه خودکفایی در محصولات استراتژیک قرار بود در سال جاری کشورمان در تولید برنج خودکفا شود، اما به گفته مدیر کل دفتر برنج و حبوبات وزارت جهاد کشاورزی، ناگزیر به واردات ۵۰۰ تا ۵۵۰ هزار تن برنج هستیم.

این در حالی است که در ابتدای طرح خودکفایی برنج، برخی کارشناسان و متخصصان، اجرای طرح خودکفایی را در حاله ای از ابهام می دیدند. به طوری که مهندس شریعتمدار، معاون زراعت وزیر جهاد کشاورزی دولت گذشته - که خودکفایی گندم در زمان مسوولیت وی حاصل شد - در همان ابتدای طرح این موضوع توسط مهندس اسکندری، برای آن آینده ی روشنی را متصور نشد و آن را نه امکان پذیر و عملی دانست و نه به صلاح کشور.

مکانیزه نبودن کشت، اراضی خرد و پراکنده، ضایعات بسیار زیاد، فرسوده بودن کارخانه های شالیکوبی، هزینه های کارگری بالا، رشد سرانه مصرف، فاصله عمیق میان یافته های تحقیقاتی و مزارع همه و همه از مشکلات برنج ایران بودند که امر خودکفایی را بغرنج کرده بودند. با این تفاسیر هر چند که وقوع خشکسالی در سال گذشته ضررهای جبران ناپذیری را به اکثر طرح های استراتژیک کشور وارد ساخت، اما تولید برنج یکی از معدود محصولاتی بود که کمترین آسیب را از این رهگذر متحمل شد، با این وجود، طرح خودکفایی برنج ره به جایی نبرد.

در این راستا محسن ناصر ناصحی، مدیر کل دفتر برنج و حبوبات وزارت جهاد کشاورزی دلایل عدم خودکفایی را در چند فاکتور مهم از جمله کمبود بودجه، سرانه بالای مصرف، انحصار تولید برنج در دو استان کشور، خشکسالی و نشاکاری سنتی برشمرد.